

SALLANPORTIN TUULIVOIMAHANKKEEN POIKKEAMISPÄÄTÖSHAKEMUKSET - KEMIJÄRVEN KAUPUNGIN MUISTUTUS/LAUSUNTO

1. Poikkeamispäätöksiä ei tule myöntää, koska Sallan Portin tuulivoimahankkeen rakennuslupien myöntämisedellytysten käsittely nykyisen kaavan perusteella on yhä kesken:

-rakennuslupa-asia on yhä KHO:n käsittelyssä, joten poikkeamispäätöksiä ei tule käsitellä ennen KHO:n päätöstä
-KHO ei ole vielä ratkaissut kysymystä siitä, onko rakennuslupien myöntämisedellytyksiä olemassa edes nykyisille teholtaan paljon pienemmille voimaloille

2. Poikkeamispäätöksiä ei tule myöntää, ennen kuin on ratkaistu onko YVA -menettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa tarpeen YVAL 3 § 2-3. mom. mukaisesti. Vaikka tuulivoimahankkeen uusi teho jäisi alle 45 MW rajan, on perusteltua katsoa, että hanke edellyttää YVA-menettelyä yksittäistapauksessa, johtuen hankkeen vaikutuksista mm. Suomen alueen matkailuun- ja Kemijärven kaupungin elinkeinotoimintaan. Alueella toimii useita matkailuyrittäjiä, jotka pitävät hanketta haitallisena. Lisäksi Kemijärven kaupungilla on huomattava tonttivaranto Suomen alueella. Myös yksityiset tontinomistajat ja mökkiläiset ovat huolestuneet hankkeesta. Teollisen mittakaavan tuulivoimahankkeen muutos on niin merkittävä, että YVA-menettely on tarpeen ympäristö- ja elinkeinovaikutusten selvittämiseksi ja arvioimiseksi. Kysymys ei ole vain tuulivoimaloiden tehon kasvattamisesta, vaan tosiasiallisilla tekniikan muutoksilla ml. siipityypeillä- ja rakenteilla voi olla vaikutuksia, joita ei voida riittävästi huomioida vain varsin kevyessä poikkeamispäätösmenettelyssä. Tämän vuoksi vaaditaan laajempia vaikutusarviointeja, joka YVA -menettelyn tai kaavoitusmenettelyn kautta.

YVAL 3 §

Lain soveltamisala ja arviointimenettelyn soveltaminen

Tätä lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan liitteessä 1.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2. Hankkeen ominaisuuksista, sijainnista ja sen vaikutusten luonteesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3. Poikkeamispäätösmenettelyä ei tule soveltaa vaan hanke edellyttää kaavamuutosta

- Poikkeamispäätösmenttelystä voidaan yleisesti todeta, että hyvän hallintotavan mukaisena ei voida pitää menettelyä, jolla välittömästi kaavan lainvoimaisuuden jälkeen merkittävästi muutettaisiin yleiskaavassa annettua keskeistä ja yhteisesti päätettyä rakentamisen ohjausvaikutusta, mm. sitä että kaava mahdollistaa enintään 30 MW tuulivoimarakentamisen.

-Hyvän hallintotavan mukaista ei ole myöskään käsitellä poikkeamispäätöshakemuksia voimaloista, jotka ovat keskeisiltä ominaisuuksiltaan paljon suurempia, kuin voimalat, joiden rakennuslupapäätökset ovat parhaillaan KHO:n käsittelyssä.

-Poikkeamispäätösmenttelyä ei ole tarkoitettu ympäristöönsä merkittävästi vaikuttaviin teollisen mittakaavan/luokan rakennushankkeisiin, tai rakennushankkeisiin, joissa jouduttaisiin poikkeamaan rakentamista ohjaavan oikeusvaikutteisen kaavan keskeisistä ohjausperiaatteista mm. tuosta enintään 30 MW enimmäistehosta annetusta kaavamääräyksestä

-Poikkeamistarve tässä tapauksessa lisäksi käsittäisi kattavasti koko tuulivoimapuiston voimalakokonaisuuden, eikä se koskettaisi vain jotain yksittäistä tiettyä voimalaa. Poikkeamistarvetta hyväksytyyn osayleiskaavan ohjauksesta olisi pidettävä tämänkin vuoksi erittäin merkittävänä.

-Ei ole esitetty myöskään hyväksyttäviä erityisiä syitä poikkeamisen myöntämisen puolesta.
-Kunnan ei ole pakko myöntää poikkeamista silloinkaan, kun poikkeamisen edellytykset täytyisivät. Tämä ilmenee MRL 171 § 1. mom. sanamuodosta: ”Kunta voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää poikkeamisen”. Ottaen huomioon Sallan Portin tuulivoimahankkeen kohtaaman laajan ja hyvin perustellun vastustuksen mm. alueen matkailuyrittäjien taholta, Sallan kunnan tulisi luopua poikkeamispäätösmenttelystä ja käynnistää kaavamuutos vaikutusarviointeinen.

-Poikkeamismenettely ei mahdollista riittävää vuorovaikutusta, vaan se tyypillisesti kohdistuu lähinnä rakennuspaikan naapureihin, jolloin yleiskaava-alueen laaja asianosaisjoukko jää hankkeen ympäristövaikutusten puolesta heille selvästi lakisääteisesti kuuluvan vaikutusmahdollisuuden ulkopuolelle. Tätä osoittaa myös kiire, jolla asiaa on jouduttu käsittelemään Kemijärven kaupungin ja matkailuyrittäjien taholla. Vuorovaikutus on jäänyt liian vähäiseksi.

On perusteltua katsoa, että poikkeamispäätöksen myöntämisedellytyksiä ei ole

171 § ([18.3.2016/196](#))

Poikkeamistoimivalta ja poikkeamisen edellytykset

Kunta voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää poikkeamisen tässä laissa säädetystä tai sen nojalla annetusta rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta.

Poikkeamista ei kuitenkaan saa myöntää, jos se:

- 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;
- 3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
- 4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Nykyinen Sallan Portin tuulivoimaosayleiskaava rajoittaa hankkeen enimmäistehon 30 MW:iin. Poikkeamispäätöksellä tehoa ollaan nostamassa tuosta 33 % lisää. On perusteltua katsoa, että poikkeaminen on omiaan aiheuttamaan haittaa kaavan toteuttamiselle.

Tehon nosto 33 % ja mahdollisesti uudet tekniset ratkaisut voivat johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen ja voivat muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. On perusteltua katsoa, että myöskään tämä luvan myöntämisedellytys ei täyty.

On siis aiheellista kyseenalaistaa poikkeamispäätöksen myöntämisedellytysten olemassaolo.

KEMIJÄRVEN KAUPUNKI

Atte Rantanen
kaupunginjohtaja